PRAMÍNEK

INFORMACÍ Z BAČALEK A LIČNA | Č. 5

PESTRÁ PRÁZDNINOVÁ NABÍDKA V ČESKÉM RÁJI V ROCE 2010

Po loňské obnovené premiéře „Prázdninové nabídky pro každý den“ přichází Sdružení Český ráj s partnery s dalším ročníkem tohoto úspěšného programu. Ten nabízí na každý den v týdnu jinou možnost, jak trávit volný čas v Českém ráji.

Na červenec a srpen 2010 je v Českém ráji připraveno 32 netradičních nabídek, mezi kterými návštěvníci regionu či místní občané mohou najít například prohlídky památek Jičína, Turnova, Železného Brodu a Semil s průvodcem, historické programy na hradě a zámku Staré Hrady a zámku Dětenice, programy pro rodiny s dětmi v Mnichově Hradišti, v Městském paláci Templ v Mladé Boleslavi, ve Šťastné zemi v Radvánovicích, na Hrubém Rohozci a další.

Nebudou chybět ani ukázky tradičních řemesel a zvýhodněné nabídky sportovních programů. Nabídku letos nově zpestří například i pravidelné páteční koncerty v Semilech, nebo exkurze do Novopackého pivovaru s ochutnávkou piva.

Pro tento program, který se bude opakovat každý týden během prázdninových měsíců, byl vydán plakát a nově i leták pod názvem „Prázdninová nabídka pro každý den 2010“. Oba propagační materiály bude možné najít v turistických informačních centrech Českého ráje, na místech jednotlivých nabídek a na dalších místech regionu.

Podrobné informace o „Prázdninové nabídce pro každý den 2010“ najdou zájemci na www.cesky-raj.info a v turistických informačních centrech Českého ráje.

CO SE U NÁS DĚJE

Ohlédnutí za zasedáním zastupitelstva z 21. 5. 2010

Na titulní stránce minulého vydání jsme vás informovali o tomto zasedání. Nyní se ohlédneme, jak byly některé dohody naplněny.

Právní rozbory ke smlouvám o výstavbě a provozu větrných elektráren byly vypracovány a toto téma bylo předmětem dalšího zasedání zastupitelstva. O tom, jak proběhlo pálení skládky na Ličně „za Slukovými“ přinášíme více v samostatném příspěvku. Prosili jsme vás, abyste ponechávali plastové pytle před oplocením sběrného místa a nepřehazovali je. Děkujeme, že tak činíte. Informace se nám i díky Pramínku dobře šíří.

Osvětlení v obci svítí přibližně od 21. 6. v noci nepřetržitě. Pan starosta přislíbil přemístit z horní autobusové zastávky jednu lavičku před obecní úřad, aby starší občané mohli posedět při čekání na pojízdnou prodejnu. Když tomu tak ještě 19.6. nebylo, požádali jsme při brigádě mladé muže, aby toto provedli. Děkujeme.

Jitka Rukavičková

JAK JSME PÁLILI NA LIČNĚ.

Počasí nevěstilo nic dobrého, jako ostatně již poněkolikáté, když jsme se rozhodli udělat něco prospěšného nejen pro obec, ale hlavně pro sebe. No, a jako již poněkolikáté se na poslední chvíli umoudřilo a to ráno na nás vykouklo sluníčko. Po deváté hodině jsme se začali scházet na místě činu, tedy upřesním, na Ličně za „Slukovými“. Každý v plné polní, vyzbrojeni hráběmi, vidlemi, nůžkami na plech, ale také přijela technika v podobě 2 traktorů. Zprvu jsme byli skeptičtí, říkali si, aby vůbec někdo přišel, neboť naše žádost o vyhlášení obecním rozhlasem nebyla vyslyšena. To jsme se ale opravdu „sekli“. Však sami vidíte (viz. Foto). Větřík profukoval a plameny pomalu olizovaly haldu větví, které časem proschly a nyní mizely ve spárech ohně. Hodně jsme si také zasportovali. Větřík foukal chvilku od lesa a pak zase k lesu. Takže jsme byli chvíli napravo a pak zase nalevo. Bylo i dost času na popovídání si se sousedy. Někteří mysleli na vše a z kapsy tasili „lahváčka“, ti ostatní jen lačně přihlíželi, neboť u ohýnku bylo opravdu teplíčko a kouřno, a krčky vysychaly. Když hromada zmizela tak z 80%, a bylo patrné, že nic nechytne rozešli jsme se do svých domovů, ale drželi hlídky. Každou chvíli se tam zašel někdo z nás

Brigáda při pálení trávy v Ličně.

podívat. Nyní je už hromada z velké části zlikvidovaná. Teď nám zbývá vše nahrabat na hromadu, jako v Popelce, železo zvlášť, dřevo zvlášť. No a to dřevo znovu podpálit, no a to železo odvést.

Také jsme při této příležitosti přestěhovali lavičku z horní zastávky k obecnímu úřadu. Naši mladí muži se sami nabídli, vzali traktůrek, pojedli špenátu a vida, lavička je konečně tam, kde měla být do dvou dnů od zasedání obecního zastupitelstva, které se konalo v květnu. Tak jako vždy všem moc a moc díky nejen za pomoc, ale také za přátelskou a příjemnou atmosféru při úklidu. Doufám jen, že se s poděkováním připojí i obecní zastupitelstvo, které podle mého názoru ať se to líbí či ne, nedokázal svým občanům poděkovat. Ne, že bych na tom nějak výrazně bazírovala, ale poděkování jistě nejen potěší, ale i posílí.

J. Kabrnová

JAK JSME S MARUŠKOU NAVLÉKALI KORÁLKY.

V neděli ve tři hodiny odpoledne jsme se sešli v pivnici u Bači s Maruškou Zelerovou a jejími korálky. Přinesla nám na ukázku vše, co je možné z drátků a korálků vytvořit za krásu. Chce to jen pevné nervy, trochu šikovnosti a hlavně chuti vyrobit něco, třeba ani ne pro sebe, ale pro radost někoho koho máme rádi. Je pravdou, že jsme očekávali větší účast, ale i tak jsme se výborně pobavili, poučili a každý si odnesl něco pro radost. Hodně jsme se smáli, když někdo z nás, snažíc se vytvořit nějaký ten šperk, vyrobil něco úplně jiného. Ještě že nás Maruška kontrolovala, neboť, a teď mluvím hlavně za sebe, bychom se sami do drátků zamotali. Nejšikovnější byly děti. Navlékaly si korálky na krk i ruce. Kolem šesté hodiny jsme byli u konce snažení. Porovnávali jsme svá díla a byli na sebe hrdí. Maruška Zelerová navrhla, že kdyby někdo kdykoli potřeboval poradit a pomoci vyrobit nějaký takový dárek, může se u ní zastavit. Myslím, že nemůže víc potěšit než dárek vyrobený vlastní rukou a darovaný z lásky někomu blízkému. Bude nás to těšit o to více, že v dárečku bude i naše srdíčko.

J. Kabrnová

DÁME NA BAČALKÁCH DOHROMADY SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ?

Je to již slušná řádka let, co na Bačalkách přestal fungovat sbor dobrovolných hasičů. Slušná řádka let od posledního startu Bačaláků na okrskové soutěži, od posledního hasičského bálu. Nevím, zda v tom byly nějaké neshody, hádky či nechuť ke společné činnosti, ale výsledkem byl rozpad sboru. Požární automobil byl prodán a hasičská zbrojnice se na dlouhá léta stala mementem osudu hasičů na Bačalkách. Pomalu chátrala a sloužila jako skladiště všeho možného. Nyní, kdy se dostává do popředí plán

Navlékání korálků, výroba ozdob-náušnic

na její rekonstrukci, by bylo symbolické a myslím, že i pro obec velmi přínosné, kdyby se jí vdechl nový život v podobě obnoveného hasičského družstva. Vím, že tato snaha nebude jednoduchá a zdaleka není jistý její úspěch, ale proč se alespoň nepokusit najít partu lidí, kteří by se chtěli dát dohromady a trochu oživit náš život vezdejší. Párkrát do roka se zúčastnit napínavého klání na hasičské soutěži, zorganizovat nějakou kulturní akci, anebo v případě požáru jít bližnímu na pomoc.

Můžeme jenom závidět blízké Zelenecké Lhotě, velikostí a počtem obyvatel nám velmi blízké, její čtyřicetičlenný sbor, který je základem kulturního dění v obci – pořádá každý rok ples, pouťovou zábavu a jiné události pro místní občany.

Chtěl bych tímto požádat všechny, které myšlenka bačalských hasičů zaujala, aby mi dali vědět na e-mail: dvorakuvmail@gmail.com, zastavili se osobně, případně zkontaktovali některého člena redakce Pramínku. Nemusíte být nutně místními rodáky, i pravidelní chalupáři mohou být velkým přínosem. A žádám-li všechny, myslím tím opravdu VŠECHNY bez rozdílu věku a pohlaví neboť každá hlava bude dobrá. Mladí a rychlí do útoku, zruční a technicky nadaní ke strojům atd.

Zejména do začátku se budou hodit rady a pomoc bývalých členů sboru či organizační schopnosti žen. A možná něžné pohlaví překvapí a utvoří sportovní družstvo tak, jako v některých jiných obcích.

Honza Dvořák

POZDRAVY

Dobrý den, ahoj, nashledanou, ale také aloha nebo třeba šalom. Několik pozdravů, které zná asi každý z nás. Pozdravem a podáním ruky při setkání, smeknutím pokrývky hlavy či úklonem, je provázena většina setkání nás lidí. Přemýšleli jste někdy nad tím, proč a za jakým účelem vzniklo zdravení? V malém pramínkovském seriálu se pokusíme přiblížit většinu méně či více známých pozdravů a zvyků.

Na tuto myšlenku mě přivedla před časem sousedka Pavlína Kaprasová. Nefungoval nám zvonek a sousedka přišla cosi vyřídit. Z chodby se ozývalo „haló hospodáři, jste doma?“ Ten pozdrav mě potěšil a uvědomil jsem si, jak je to zdvořilé, i když hospodář na statku nejsem. Určitě to bylo v domě, ve kterém nyní žijeme, běžné oslovení. Také žoviální zdravení „pozdrav pánbů“ dalšího souseda mi nedalo, a tak jsem hledal vysvětlení a rady od vševeda interneta. Několik citací z wikipedie: „Podání ruky, políbení, objetí, úklona. Každá kultura si časem vypěstovala vlastní způsob, jak pozdravit nebo jak se rozloučit. Při setkání dvou neznámých lidí hraje pozdrav velmi důležitou roli. Může pozitivně, ale i negativně ovlivnit společenský život člověka, pomoci mu k úspěchu nebo přinést neúspěch. Rituální funkce pozdravu je pro udržení společenského postavení významnější než představení při prvním setkání. Za život pozdraví člověk průměrně více než třistatisíckrát, což údajně představuje celkem sto devadesát hodin“.

Původ pozdravu je nejistý. Podle expertů mohl být prvním neuvědomělým pozdravem stisk horních končetin dvou australopitéků, kteří chtěli jeden druhému ukázat, že nejsou ozbrojeni. Je pravděpodobné, že předchůdci australopitéků vyjadřovali gesty snahu o společenskou komunikaci. Etologům se podařilo zdokumentovat nejrůznější posunky. Pokojné gesto spočívající v napřažení prázdné dlaně kontrastuje s výhružnými gesty, jako je

třeba ruka sevřená v pěst nebo vyceněné zuby. Každá světová kultura si vytvořila vlastní způsob pozdravu. Setkají-li se například v Japonsku dva muži na ulici, rozepnou kabáty a pak sejmou klobouky. Je to pozůstatek z dob, kdy tak dokazovali, že nejsou ozbrojeni. Obyvatelé Nové Guineje vítají cizince s hlavou pokrytou břečťanovými listy, které jsou místním symbolem přátelství. Nejběžnějším světovým pozdravem je podání ruky. I proslavený pozdrav mezi eskymáky, kteří si navzájem třou nosy, je jen doplňkem k podání ruky. V určitých kulturách patří k pozdravu i vyjádření společenských rozdílů a postavení. U Japonců svědčí úhel úklonu o míře úcty. Stejně je tomu v Číně, Koreji a dalších asijských zemích. Uklonímeli se, snižujeme výšku vlastní postavy, aby se druhý člověk cítil větší. Zejména při setkání s příslušníky jiných kultur může pozdrav překlenout vzdálenost nebo naopak zapůsobit špatným dojmem a přitom si ani neuvědomíme proč. Při pozdravu hraje důležitou roli i vzdálenost. V některých oblastech světa stojí při něm lidé blíž nebo dál od sebe a jiná vzdálenost, na kterou nejsou zvyklí, u nich může vyvolat zápornou reakci.

Kia ora. Vysvětlení pozdravu v příštím Pramínku.

Slávek Zeler

JAK SE NÁM TU ŽIJE.

Námluvy přes inzerát,

tak se může nazvat naše přistěhování do Bačalek. Ano hledali jsme asi 2 roky nějaké pěkné místo, kde by bylo tepleji, klid a krásná příroda. Po několika obhlídkách starých domů, zahrad a jiných hrůz, jsme se dostali do Bačalek a při pohledu na stodolu, kde byly otvory pro holoubky jsme věděli, že jsme našli, co jsme hledali. A 8. 8. 1997 jsme zaplatili a hned se nastěhovali. Prakticky jsme vše, co se dalo, přestavěli, přeorali a přebudovali k obrazu svému.

A tak začal náš život, ale i hodně, hodně práce na našem vysněném domku se zahradou - dá-li se ta obrovská plocha nazvat zahradou.

Nebylo to vždy lehké, protože jsme oba pracovali na montážích a někdy jsme se nedostali domů ani jednou za měsíc. Ale s pomocí najatých pracovníků, sousedů a hlavně vlastními silami, jsme se dokopali ke konečné podobě a doufáme, že teď už si budeme jenom vylepšovat a cizelovat naše představy.

Máme krásný rybníček, v něm pro potěšení plno kapříků, začali jsme také pěstovat husičky a slepice. Manžel si splnil dětský sen a má holubník plný holoubků.

Byly doby, že jsme neznali nikoho ve vesnici a jen jsme pracovali. Ale to se změnilo. Dokonce známe sousedy i jmény a je jich stále víc. Musíme říct, že se nám opravdu podařilo najít pěkné místo k bydlení a spokojenému žití.

Často nás navštěvují děti a příbuzní a všem se v naší vesničce líbí a to nás hřeje u srdce. Snad to tak bude i dále.

Vladimír a Zuzana Šátkovi

OKÉNKO DO MINULOSTI – VZPOMÍNKY.

Doba žní před 80 lety

„Pojď na mlat, pojď na mlat, dám ti chléb, dám ti plat." Tak se vždy ozývalo po vesnici při sklizni a mlácení obilí ve stodolách. Žně začínaly, když nejprve uzrál ječmen. Bylo to většinou po bačalské pouti, to je po Petru a Pavlu. Potom následovalo žito, pšenice a nakonec oves. Pěstovaly se zde všechny druhy obilí. Trvalo to přes celé léto – obilí nejprve 14 dní kvetlo, 14 dní nalejvalo a 14 dní zrálo. Sekáči nabrousili a naklepali kosy a začalo sečení. Za nimi se šustící obilí odebíralo do hrstí a svazovalo ukrouceným povříslem do snopků. Toto byla práce žen. Snopky se potom po devíti kusech stavěly do panáků na strništi v několika řadách. Nechávaly se na poli dosušit.

Na sečení se vyráželo po ranní rose, doku tolik slunce nepálilo. Každý sekáč měl za pasem zavěšený plechový kloubec s trochou vody pro navlhčení brousku k přibroušení kosy. Kosu nosil přes rameno a na hlavě měl slamák. Při svozu panáků z pole jeden nakládal dlouhými vidlemi zvanými „podávky" na fůru a druhý rovnal. Navrch se položilo bidlo zvané „pouza" a na obou koncích fůry se přivázalo silným provazem. Když bylo špatně naloženo, ta se i fůra převrátila. Musela se proto při jízdě po kostrbaté cestě vidlemi podpírat. Sváželo se do stodol k mlácení. Něco se nechávalo i na pozdější dobu, kdy bylo chladněji a více času. Mlátila celá rodina, chasa i pomocníci. Ve stodole se snopy rozvázaly, rozložily na zem po hliněném mladě a pomocí cepů se do rytmu mlátilo. Snopy se obracely po obou stranách. Vymlácená sláma se ukládala do přístodůlků ke krmení a podestýlce dobytka.

Hospodyně při sečení donášely za ženci svačinu. Byly to vysoké krajíce chleba uprostřed s vydlabaným důlkem pro pomazánku. Někdy máslo, sádlo, tvaroh nebo škvarky. Nesly je v košíku přikrytém barevným šátkem. V baničce pak vodu oslazenou a okyselenou octem. Po ní prý nebyla taková žízeň. Žně obyčejně končívaly veselou dožínkovou zábavou, kterou si užila zejména mládež. Žně byly jedním z nejdůležitějších období zemědělského roku, lidé se na ně připravovali i těšili, neboť obilí bylo jejich hlavní obživou i finančním příjmem pro zabezpečení rodiny a blížící se zimu.

J. Hazdrová

Roky minuly, změnil se politický systém, změnil se život na vesnici, změnily se i žně. Už to nebylo lopocení jednotlivých drobných či větších sedláků, vše se zkolektivizovalo. Samostatně hospodařících rolníků, kteří ještě pěstovali obilí na zbytku svých před družstvem uhájených polí, bylo velmi málo (Paličkovi, Pažoutovi, Blechovi), a to jen do konce šedesátých let. Těm při žních pomáhali místní obyvatelé, většinou ženy – viz foto.

Žně kolem r. 1957 u Pažoutů z Lična. Ženy, které pomáhaly zleva: ???, pí Táborská, P. Holá, F. Egrtová, Z. Táborská, R. Pažoutová. A hádejte, kdo jsou ti roztomilí hoši? Poznáte je? Uprostřed a vpravo František a Mirek Pažoutovi. Že jim to ale v těch radiovkách seklo, co?

U nás (pro ty, co jsou velmi mladí a nejsou pamětníky) hospodařilo JZD 1. máj se sídlem v Dětenicích, ačkoli vedení se nacházelo v tzv. Bílém domě v Osenicích. Rozoráním mezí se zcelila drobná políčka ve skutečné velké širé lány, a na ně nastoupily kombajny a velká zemědělská technika, která na poli nejen posekala, ale i vymlátila a slámu slisovala do balíků. Od rána do pozdní noci, než padla rosa, to na polích hučelo jako v úle a vzduch voněl čerstvě sklizeným obilím. Do naší vesnice pravidelně v čase žní přijeli na výpomoc vojáci-základáci, hospoda byla otevřena výjimečně i ve středu (jinak zavírací den) a usměvavá paní hostinská Věruška Podhajská točila orosený Klášter (za Kč 2,50 i míň za půllitr) nebo barevné limonády vojákům i vyprahlým družstevníkům, jenž v čase žní skutečně na poli vypotili litry potu a vdechli kilogramy prachu, o klimatizovaných kombajnech si mohli nechat jen zdát. Pod celostátním heslem „Ani zrno nazmar!“ se soutěžilo mezi družstvy, které bude mít větší výnos z hektaru, které sklidí dříve, kontrolovaly se zaplachtované nákladáky, jestli jim sklizená úroda nepadá podél cest, na což naopak čekali někteří snaživí sousedé a s lopátkou a kbelíkem v zatáčkách sbírali písek smíchaný se zrny spadaného obilí. Zkrátka celá vesnice žila žněmi a úsilí, aby dopadly dobře, stmelovalo lidi dohromady. Dnes se tomu možná usmíváme, ale přiznejme si, že všichni tito lidé svýma rukama a potem zajistili naši národní potravinovou soběstačnost. Kam jsme došli dnes?

Pavla Kaprasová

JAK SE NA BAČALKÁCH KDYSI ŽILO A PRACOVALO

V obci bývalo mnoho řemesel a zaměstnání. I když moc nevynášela, každý v nich našel částečnou obživu. Nacházely se zde tři skromné hostince. Jejich majitelé byli pan Resl, Šolc a paní Marie Pokorná. Byl zde i řezník s krámkem, pan Javůrek. Muzikální holič pan Holý. Tři ševci a to pan Bartoň, Banýr a Folprech s učedníky. Kovář pan Flemr. Tři hokynaři - pan V. Haken, Jansa a Ant. Maršík. Ti vykupovali od hospodyň ve vsi vajíčka, máslo, tvaroh i jiné potraviny a odváželi je na bryčkách do vzdálených měst na trh.

Truhlář pan Blažek, kolář pan Doškář, po němž převzal živnost pan Obst z Lična. Několik zedníků, kteří docházeli dále do práce pěšky a na kolech dojížděli za prací denně až do Mladé Boleslavi. Byli to páni Podhajský, Žmolil, Vokál, Kobera i jiní. Soustružníkem dřeva byl pan Antonín Jirásko. Několik mužů pracovalo u dráhy, jako pan Antonín Šolc, Josef Jírovec, Josef Dobiáš. Někteří pracovali i v Kopidlně v cukrovaru. Ženy vypomáhaly sousedům při zemědělských pracích. Byl zde i kapelník se svou oblíbenou kapelou složenou z místních hudebníků, pan František Kohout, u něhož se vyučil dirigent hudební stáže, dosud žijící Josef Maršík.

Práce na silnicích vykonávali cestáři – pan Antonín Srazil a Josef Smrčka. Pan Soukal byl tesařem. Pan Žmolil, vyráběl košťata a zaučoval mladé chlapce v zimě jejich zhotovení. Páni Jírovec a Eršil pletli košíky z proutí. V zimě chodili někteří muži na sezónní práci do Křižánku kácet stromy pro hajného. Obec měla svého poslíčka a bubeníka pana Havla, který chodil vyhlašovat různé zprávy. Po něm tuto funkci převzal pan Bašus, který chodil v policajtské uniformě, kterou po něm zdědil.

Obchody byly zde dva – paní Pokorné a pana Otty. Většina občanů se živila malým hospodařením. Velkých statků zde nebylo. Větší usedlosti vlastnili jen Josef a František Blechové a jejich strýc Josef Blecha. Dále pak pan Kobera, Rudolf, Nešněra, Sobota, Novotný. Byl zde i ochotnický spolek, hrávalo se často divadlo. Nadšenců pro tuto kulturu bylo mnoho, například paní M. Dobiášová, pan A. Vojtíšek, pan Vejlupek, pan Limr a jiní. Existovala tu společnost agrární mládeže, dobrovolný sbor hasičů, myslivecká společnost.

Slavili se poutě, posvícení a náboženské svátky. Jednou za týden přešel po staveních místní žebrák Mikolášek, kterému jsme říkali „Babinský“. Vřískavou muzikou nás

v neděli potěšil hrou na flašinet pan Šlambor, který chodil od domu k domu. A v letních obdobích přijel z Dětenic s přívěsnou bednou za kolem pan Košvanec, v níž byla chladivá zmrzlina za padesát haléřů.

Škola měla někdy až tři třídy a působili v ní tři učitelé. Řídícím byl dlouhodobě pan Josef Kopecký, učitel Alois Koudelka, Rudolf Lang, Jůza, M. Šolcová a řada jiných. Z Lična i Bačálek do ní docházelo až sto dětí. Na stavbu školy přispívali i občané vlastními finančními dary i různými sbírkami.

Vesnička byla celkem chudá a v ní všichni, jako jedna rodina. Byli upřímní, pracovití a uměli se radovat i společně sdílet smutek nad odcházejícími spoluobčany na věčnost.

Vzpomínky napsala J. Hazdrová rozená Kopecká pro sraz rodáků v roce 2006

CO SE DĚJE V ROSTLINNÉM KRÁLOVSTVÍ KOLEM NÁS

Letní bylinky II

Léto se nám se začátkem školních prázdnin představilo v dosti horké podobě. To mne inspirovalo sepsat něco o mátě, která má teplíčko ráda a její mentol na nás působí chladivě. Přijměte prosím ještě omluvu za tiskařského šotka v minulém čísle na 5 straně u třezalkového odvaru na posílení nervů, nať třezalky vložíme do půl litru studené vody, ne do? l. Děkuji za pochopení.

■ **Máta peprná (Mentha piperita)**

Hlavní účinnou látkou máty je mentol. Ten má silné protizánětlivé účinky a vyvolává pocit chladu, toho lze využít například pro překrytí pocitu úporného svědění. Máta výrazně tlumí nadýmání a křečovité bolesti v trávicím ústrojí, zlepšuje trávení a příznivě ovlivňuje funkci žlučníku. Mírně snižuje krevní tlak a uklidňuje nervovou soustavu. Mátové koupele prospívají při psychické labilitě, revmatismu a některých kožních onemocněních. Působí jako mírné celkové anestetikum (vyvolává znecitlivění) a snižuje účinek podávaných bylin i léků, především homeopatik. Je nevhodná pro dlouhodobé užívání, zvláště v silných dávkách. Sbíráme nať před rozkvětem a list, nejlépe kolem desáté hodiny dopoledne, sušíme ve stínu, bylina nesmí zčernat.

Čaj (nálev) z máty peprné či jiné při žaludečních křečích, průjmu, zvracení, nadýmání a střevní kolice: smícháme po jedné čajové lžičce mátu, heřmánek a semena fenyklu (popřípadě anýzu nebo kmínu), zalijeme půl litrem vroucí vody, po 15 minutách scedíme, pijeme vždy neslazené, maximálně 2 šálky denně a ne dlouhodobě.

Čaj (nálev) z máty peprné při akutní nervové krizi na uklidnění a při bolestech hlavy: po jedné čajové lžičce mátu, meduňku a drcená semena anýzu, zalijeme půl litrem vroucí vody, po 10 minutách scedíme, můžeme oslodit medem, pijeme maximálně 3 šálky denně mezi jídly.

Koupel na oteklé a unavené nohy: 1 hrst listů máty přelijeme 1 litrem vroucí vody, po 15 minutách scedíme a smícháme s chladnější vodou v umyvadle, nohy koupeme maximálně 10 minut.

Využití v kuchyni: dobře se kombinuje s bazalkou, hřebíčkem, kmínem, koprem, zázvorem, majoránkou, dobromyslí, paprikou, petrželí a tymiánem. Máte je dobrá s luštěninami, masem, rybami, drůbeží, salátovou zeleninou, do jogurtových zálivek, do ovocných dezertů s pomeranči a broskvemi. Můžete vyzkoušet zelený nápoj. Hrst zdravých omytých listů máty rozmixujeme v 1 litru vody a necháme 1 hodinu louhovat. Po té scedíme přes jemné sítko nebo pláténko, můžeme vychladit, ochutit medem nebo džusem.

Proč pít zelený nápoj a konzumovat listovou zeleninu v syrovém stavu? Listová zelenina, zelené byliny, obsahují chlorofyl. Molekula chlorofylu je podobná hemu – červenému krevnímu barvivu, s rozdílem jádra. Chlorofyl zvyšuje imunitu organismu, pomáhá ničit bakterie a viry, používá se při prevenci a léčbě anémií a leukemií. Je vynikajícím zdrojem hořčíku v organické podobě. Nedostatek hořčíku se projevuje třesem víček, bolestmi v lýtkách, hlavy, zvýšenou nervozitou, poruchami spánku, zvýšenou náchylností k nemocem, zhoršenou látkovou výměnou, nesnášenlivostí hluku, srdečními a hormonálními problémy. Nedostatek hořčíku lze vyrovnat pitím půl litru zeleného nápoje denně.

Fotosyntézou v zelených listech rostlin jsou sluneční energie, voda, oxid uhličitý a anorganické látky z půdy přeměněny v organické látky (snadno vstřebatelné naším organismem) a upotřebitelnou energii označovanou ATP (adenozintrifosfát). Zelená zelenina a rostliny nám tedy dodávají velké množství energie ze slunce prospěšné na-

šemu organismu, nelze hledět pouze na vyjádření energie v joulech (které mají málo), jak je uváděno v tabulkách na potravinách. Krávy pasoucí se na louce naštěstí nevědí nic o kalorické hodnotě potravy a podle základních přírodních zákonů, které pro lidi však platí stejnou měrou, se pasou na zelené trávě, mají obrovská těla a spoustu energie. Čím více konzumujeme potraviny v jejich přirozené podobě (bez konzervantů, barviv, zvýrazňovačů chuti apod.), tím více máme energie a chuti do života. Nejsme stroje, jsme živé bytosti. Kolik kilojoulů má emoce radosti a kolik emoce smutku? Také nás energeticky ovlivňují.

■ **Máta kadeřavá (Mentha crispa)**

Pro děti, těhotné a kojící maminky lze použít mátu kadeřavou, která neobsahuje mentol, má mírnější působení bez vedlejších účinků. Podporuje trávení, činnost žlučníku a slinivky, tlumí nadýmání a lze užívat dlouhodobě. Podobné účinky má i máta klasnatá a vonná.

Jitka Rukavičková, Použitá literatura: Bylinky pro děti a maminky M.Staňková-Kröhnová, Léčba výživou D.Červená a K.Červený

NAPSALI JSTE NÁM

Vážená paní Rukavičková,

velice děkuji za zaslání Pramínku, který jsem si se zájmem přečetl. Je velmi pěkné, co na Ličně a Bačalkách děláte. Myslím, že Pramínek by mohl být velkou inspirací pro řadu dalších obcí. Do schránek se občanům denně dostává množství letáků a propagačních materiálů, které se životem v obci mají pramálo společného. Dokonce jsou i tací, kteří listování v těchto letácích mají jako zálibu a této činnosti věnují dost času. Váš Pramínek je nejen informačním „pramenem“, ale také „studnou“, kde lze čerpat náměty a inspiraci k možným zamyšlením i nad sebou samým.

Moc Vám fandíme a držíme pěsti, abyste v této a k této „venkovské novinařině“ – prosím není to vůbec myšleno špatně – neztratili elán a chuť.

Vaši čtenáři Bodlák a Pampeliška

Fejeton Slávka Zelera

Sedím v Libáni v předzahrádce cukrárny. Popíjím velmi dobrou kávu a pozoruji ruch na náměstí. Určitě to není ruch na který jsem byl doposud zvyklý a tak si to užívám.

Klid, který panuje v malém městečku mě učaroval natolik, že se musím podělit o tak pozitivní postřeh.

Občas kolem projde stařenka, která za pár minut ponese v nákupní tašce svých pár housek k snídani. Napříč náměstím nějaký starousedlík opírá kolo o stánek trafiky, aby si koupil ranní noviny. Na rohu u drogerie si názor na včerejší den vyměňují nějací dobří sousedé. Náhle přijíždí autobus s reklamou na postřižinské pivo. Po odjezdu zůstalo na zastávce stát několik návštěvníků Libáně. Určitě prověří sortiment a kvalitu místních obchodníků. Klid, který zažívám, je pozitvní a zdravější než kremrole, která mě byla nabídnuta ke kávě. Doufám, že moje paní domácí projde v klidu všechny obchody, abych nemusel opustit strategické místo pozorovatele.

Složení obchodní sítě je vyvážené a v souladu s všemocným a samoregulujícím trhem. Dvě cukrárny, dvě drogerie, dva obchody s potravinami a samozřejmě dvě restaurace.

Náměstí Libáň

Konkurenční boj je tedy zárukou vstřícného chování obchodníků v boji o zákazníky.

Vzpomínám na pití kávy v neustálém spěchu při mém podnikání a jsem potěšen, že existuje i jiný způsob konzumace tak ušlechtilého nápoje.

Přemýšlím o textech na pomníku uprostřed náměstí . I tehdy bylo třeba kupovat chléb a jiné pochutiny. I tehdy projel náměstím autobus žebříňák a nějaký hospodář opřel kolo o zeď hospody. V parku studuji nápisy na soše K.H. Borovského a představuji si jak on chodil do školy. Přivřel jsem oči a snažil jsem se vyvolat vzpomínky na tu dobu. Nemůžu se, ale zbavit pocitu proč vzpomínáme jak to bylo hezké, když se tolik nespěchalo, nebylo všude plno odpadků, ze sloupů které svazují náměstí množstvím drátů, občas řve tlampač, aby nám servíroval i informace které slyšet nechceme. Ale motorek, aut, smradu z nafty a všudypřítomných nástrah moderní doby se nechceme vzdát.

Z myšlenek na klid doby, kdy se v Libáni vyráběly fajfky mě vytrhuje povel manželky, jedem domů, domů autem na Bačalky. ***Zeler Sl.***

VĚCI VEŘEJNÉ – PŘIPRAVUJEME SE NA VOLBY

Dnešní příspěvek bude věnován otázkám způsobu voleb do místního zastupitelstva. Domníváme se, že jde o událost v životě obce, kterou bychom neměli nechat bez povšimnutí. Vždyť jen jednou za 4 roky máme možnost každý osobně zasáhnout do toho, jak se bude obec rozvíjet, jakým směrem se bude ubírat její vývoj a kdo za nás bude o věcech veřejných rozhodovat.

Rozhodně je to také období, kdy je čas a příležitost poděkovat těm, kteří pro nás v uplynulém období pracovali. Jak všichni víme, nebylo jich mnoho, a o to větší dík jim patří. Pramínek s nimi dělal rozhovory, a tak jste se měli možnost seznámit se i s odpověďmi 5 z nich. Ptali jsme se za vás pana starosty Šoltyse, pana místostarosty Dvořáka, pana Pelanta, Podhajského a naposledy i paní Rampasové, jaké mají poznatky a zkušenosti z práce v zastupitelstvu, co se jim podařilo a co ještě nestihli a zda budou znovu kandidovat. Jednoznačné odpovědi na opětovnou kandidaturu jsme se dočkali pouze u pana starosty, který ji ale vyloučil.

Pramínek také oslovil řadu z trvale bydlících občanů v obci Bačalky i na Ličně, někteří naše návrhy podpořili a někteří přijali i návrh na kandidaturu. Zájem mají určitě všichni společný, aby naše Bačalky zůstaly spolu s Ličnem naše a aby se v nich život stával stále více příjemným.

Víte, jak se kandiduje a jakou příležitost má každý z nás? Pokud ne, pak čtěte dál.

Volby probíhají na základě zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí.

Termín voleb vyhlašuje prezident republiky a byl stanoven na 15. a 16. října 2010.

Jak volit do zastupitelstva obce (aktivní volební právo)

Voličem je ten, komu je 18 let a má obecní občanství, tzn., že má trvalý pobyt na území obce. Při každých volbách dostanete spolu s hlasovacím lístkem také podrobný popis, jak volit a jak a co přesně vyplnit či zaškrtnout. Určitě se vyplatí si pokyny podrobně přečíst. My se pokusíme návod připravit již v tomto vydání.

Kandidáti všech volebních stran jsou uvedeni na společném hlasovacím lístku v pořadí určeném volební stranou, a to v samostatných zarámovaných sloupcích umístěných vedle sebe; hlasovací lístky musí voliči dostat nejpozději 3 dny přede dnem voleb.

Jak správně lístek vyplnit a nic nesplést

V prostoru určeném pro úpravu hlasovacích lístků může volič upravit lístek jedním z uvedených způsobů:

Označit křížkem ve čtverečku v záhlaví sloupce před názvem volební strany pouze jednu volební stranu. Tím je dán hlas kandidátům této volební strany v pořadí dle hlasovacího lístku v počtu, kolik činí počet členů zastupitelstva obce, který má být v obci volen. Pokud by byla označena tímto způsobem více než jedna volební strana, byl by takový hlas neplatný.

Označit v rámečcích před jmény kandidátů křížkem toho kandidáta, pro kterého hlasuje, a to z kterékoli volební strany, nejvýše však tolik kandidátů, kolik členů zastupitelstva má být zvoleno. Počet členů zastupitelstva, který má být v obci zvolen, je uveden v záhlaví hlasovacího lístku. Pokud by bylo označeno tímto způsobem více kandidátů, než je stanovený počet, byl by takový hlas neplatný.

Kromě toho lze oba způsoby, popsané v předchozích bodech, kombinovat, a to tak, že lze označit křížkem jednu volební stranu a dále v rámečku před jménem kandidáta další kandidáty, pro které hlasuje, a to v libovolných samostatných sloupcích, ve kterých jsou uvedeny ostatní volební strany. V tomto případě je dán hlas jednotlivě označeným kandidátům.

Z označené volební strany je dán hlas podle pořadí na hlasovacím lístku pouze tolika kandidátům, kolik zbývá do počtu volených členů zastupitelstva.

Pokud by byla tímto způsobem označena více než jedna volební strana nebo více kandidátů, než je stanovený počet, byl by takový hlas neplatný. Pokud by byla označena volební strana křížkem a současně kandidáti této volební strany křížkem v rámečku před svým jménem, k označení kandidátů se nepřihlíží.

Volební strana A ☒	Volební strana B ☐	Jediný kandidát	Jediný kandidát
Kandidát č. 1 ☐	Kandidát č. 1 ☐	Kandidát XY ☐	Kandidát XY ☒
Kandidát č. 2 ☐	Kandidát č. 2 ☐		
Kandidát č. 3 ☐	Kandidát č. 3 ☐		
Kandidát č. 4 ☐	Kandidát č. 4 ☒		
Kandidát č. 5 ☐	Kandidát č. 5 ☐		
Kandidát č. 6 ☐	Kandidát č. 7 ☐		

Pokud volič neoznačí na hlasovacím lístku ani volební stranu, ani žádného kandidáta, hlasovací lístek nevloží do úřední obálky, hlasovací lístek přetrhne nebo vloží do úřední obálky několik hlasovacích lístků do téhož zastupitelstva, je jeho hlas neplatný.

(Např. zde uvedeným způsobem v tabulce jste dali hlas všem kandidátům strany A, kromě posledních dvou. Místo nich jste vybrali jiné dva – z jiných volebních stran)

Jak kandidovat do obecního zastupitelstva (pasivní volební právo)

Kandidátní listinu pro volby do zastupitelstva obce mohou podávat volební strany.

Volební stranou mohou být:

- registrované politické strany a politická hnutí, jejichž činnost nebyla pozastavena
- koalice politických stran a politických hnutí
- nezávislí kandidáti
- sdružení nezávislých kandidátů
- sdružení politických stran a / nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů.

Je zde rozdíl oproti volbám do Poslanecké sněmovny a krajských zastupitelstev, kam mohou kandidovat pouze politické strany, hnutí a koalice. Politická strana a politické hnutí může být součástí pouze jedné volební strany či jedné koalice pro volby do téhož zastupitelstva obce, politická strana, politické hnutí a koalice může podat pouze jednu kandidátní listinu.

Kandidát

Jeden člověk může kandidovat pouze na jedné kandidátní listině volební strany pro volby do téhož zastupitelstva obce. Může kandidovat pouze v obci, kde má trvalé bydliště.

Na kandidátní listině se u každého kandidáta uvádí:

- věk
- povolání
- část obce, kde je přihlášen k trvalému pobytu - nečlení-li se obec na části pak jen obec
- název politické strany nebo politického hnutí, jehož je členem, nebo údaj, že není členem žádné politické strany nebo politického hnutí

Ke kandidátní listině je potřeba přiložit Prohlášení kandidáta, na němž uvádí, že souhlasí se svou kandidaturou. Pokud kandiduje jako nezávislý kandidát, musí přiložit také petici s příslušným počtem podpisů voličů, kteří jej podporují.

Jak a kdy je možné vzdát se kandidatury nebo ji odvolat?

Kandidát se může vzdát své kandidatury písemným prohlášením doručeným registračnímu úřadu do 48 hodin před zahájením voleb. Stejným způsobem může zmocněnec volební strany jeho kandidaturu odvolat. Tato prohlášení nelze vzít zpět.

Kandidátní listiny se podávají nejpozději 66 dní přede dnem voleb do 16.00 hodin registračnímu úřadu. Jestli jsme správně počítali, pak je to do 10. srpna 2010. Registrační úřad potvrdí podání kandidátní listiny zmocněnci volební strany nebo nezávislému kandidátu.

Co musí kandidátní listina obsahovat a co k ní musí být přiloženo?

- název zastupitelstva obce
- označení volebního obvodu, jsou-li volební obvody vytvořeny
- název volební strany a označení, o jaký typ volební strany jde, s uvedením názvu politických stran a politických hnutí
- jména a příjmení kandidátů, jejich věk a povolání, obec, kde jsou přihlášeni k trvalému pobytu, název politické strany nebo politického hnutí, jehož jsou členy, nebo údaj, že nejsou členy žádné politické strany nebo politického hnutí
- pořadí na kandidátní listině vyjádřené pomocí arabského čísla
- jméno a příjmení zmocněnce volební strany a jeho náhradníka s uvedením místa, kde jsou přihlášeni k trvalému pobytu, není-li volební stranou nezávislý kandidát
- jde-li o koalici, název politické strany nebo politického hnutí, které kandidáta navrhlo
- jde-li o sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, označení politické strany nebo politického hnutí, které kandidáta navrhlo, nebo označení, že jde o nezávislého kandidáta
- podpis zmocněnce volební strany; u nezávislého kandidáta podpis kandidáta; podává-li kandidátní listinu politická strana, politické hnutí nebo jejich koalice anebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, jméno a příjmení, označení funkce a podpis osoby oprávněné jednat jejich jménem, popřípadě jménem organizační jednotky, je-li ustavena

Co musí být přiloženo, pokud kandidují nezávislí kandidáti? Je to

petice pro nezávislé kandidáty a pro sdružení nezávislých kandidátů, což je petice podepsaná voliči podporujícími kandidaturu nezávislého kandidáty či sdružení nezávislých kandidátů.

V záhlaví petice a na každé její další straně musí být uveden název volební strany, název zastupitelstva obce, do kterého volební strana kandiduje a rok konání voleb.

Vedle podpisu voliče musí být uvedeno jeho jméno, příjmení, datum narození a místo, kde je přihlášen k trvalému pobytu, jinak tento hlas pro podporu volební strany nelze započítat. Nezapočítávají se také podpisy kandidátů samých.

Petice má zákonem (§ 21 odst. 4 zákona 491/2001 Sb.) stanovený potřebný počet podpisů voličů zapsaných v seznamech. Tento počet uveřejní registrační úřad nejpozději 85 dnů přede dnem voleb. Počet je určité procento z počtu obyvatel obce. Do 500 obyvatel je to 5 % pro jednoho kandidáta a 7 % pro sdružení nezávislých kandidátů.

Projednání a registrace kandidátní listiny

Registrační úřad přezkoumá ve lhůtě od 66 do 60 dnů přede dnem voleb předložené kandidátní listiny a rozhodne ve lhůtě do 48 dnů přede dnem voleb:

- o registraci kandidátní listiny splňující náležitosti stanovené volebním zákonem;
- o škrtnutí kandidáta na kandidátní listině, pokud volební strana ve stanovené lhůtě závady, které se týkají pouze kandidáta, neodstraní;
- o odmítnutí kandidátní listiny, jestliže není podána v souladu s volebním zákonem nebo neobsahuje volebním zákonem stanovené náležitosti a nápravy nelze dosáhnout ani výzvou k odstranění závad ani vyškrtnutím kandidáta.

Není to úplně jednoduchý proces, proto Vás všechny moc prosíme o pomoc novým kandidátům. Pokud za Vámi přijdou se žádostí o podporu jejich kandidatury, vyhovte jim. Koho nakonec budete skutečně volit, to je jen a jen na vás. Volby jsou tajné.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

V měsíci červenci se dožívají významného životního jubilea tito naši spoluobčané

Hájková Miloslava 73 let
Šolcová Anna 91 let

Blahopřejeme

PRANOSTIKY, LIDOVÉ PRŮPOVĚDI A OBYČEJE

Červenec

- 26. červenec – sv.Anna, matka sv. Panny Marie. Svatá Anna – chladna zrána.
- Svatý Jakub seče, svatá Anna peče.

Srpen

- Je-li první týden srpna horko, bude mnoho sněhu.
- Co červenec neuvaří, srpen nedopeče.
- Když jsou v srpnu velké rosy, zůstane obyčejně pěkné počasí.
- Mnoho hub srpnových, mnoho vánic sněhových.
- 4. srpen – Potí-li se Dominik, bude ještě Marek v kožiše.
- 10. srpen – Vavřinec ukazuje, jaká jeseň nastupuje.
- Když o svatém Vavřinci slunce svítí, budem dobré víno míti.
- 15. srpen – Nanebevzetí Panny Marie
- O Nanebevzetí jasno před východem slunce, nastane požehnaný podzimek.
- Svatá Královna dostává první výlupek (zrají lískové ořechy).
- 24. srpen – Pěkně-li na svatého Bartoloměje, pijí vinaři, je suchý podzim.
- Po Bartoloměji studené rosy, nechoďte ráno bosi.
- 28. srpen – Svatý Augustin udělá z tepla stín.
- 29. srpen – Stětí svatého Jana, přestávají již parna.

INZERCE

Přenechám počítač a elektrické psací stroje Conzulta pro běžné domácí užívání.

Pokud máte zájem o počítač nebo psací stroj, který jsme vyřadili ze školy, přihlaste se, dostanete jej zcela zdarma. Je v něm operační systém Windows XP a nejnovější verze WORD, EXEL, Power Point - program Office 2007.

Volejte 602 276 027, nebo si pro něj přijďte k nám. A. Varhanová, Bačalky 41

Příští vydání Pramínku plánujeme na pátek 20. 8. 2010.

Pod Humprechtem žije velice sympatický manželský pár, manželé Michaela a Luboš Pelcovi (mj. Michaela je rodačka z Libáně), kteří se už spoustu let věnují pěstování a šlechtění růží, navrhování tradičních i staroanglických růžových zahrad atd. Právě v těchto dnech má každý možnost po telefonické dohodě na tel. č. 776 782 400 nebo přímo, když je uvidíte na místě, navštívit jejich políčka, kde jsou růže v plném květu. V jejich „růžové školce“ si každý teď může přivonět a pokochat se krásou královny květin a případně si vybranou růžičku objednat k podzimnímu odběru. Kdo byste se s jejich školkou chtěl seznámit i přes internet, jejich webové stránky jsou: www.ruze.unas.cz. A kde růžovou školku najdete? Hned jak vyjedete ze soboteckého náměstí směrem k Humprechtu, tak po levé straně silnice ještě před Humprechtem na vás zavane omamná vůně.

Takže kdo má zájem a vyjede si třeba i na kole směrem na Sobotku, čeká ho kus historie, kus přírody a osvěžení ve vodě. A komu by bylo cestou ještě znovu horko, může se osvěžit i na koupališti v Dolním Bousově. Pivo mají vždy dobře chlazené.

Tento výtisk připravili: Kabrnová Jaroslava – vedoucí skupiny, Kaprasová Pavlína, Rukavičková Jitka, Varhanová Alena, Zeler Slavomír. Dopisovatelé jsou uvedeni pod příspěvky. Grafická úprava: Dan Pech. Vytiskl: p. Čermák. Roznášku zajišťují: J. Kabrnová a J. Rukavičková. S náměty a připomínkami se obracejte na kohokoliv z naší skupiny nebo posílejte na email praminek.bacalky@seznam.cz, či vhoďte do schránky Pramínku. Schránky chystáme na Bačalkách i Ličně. Na tisk Pramínku přispěli: Jindrovi 200 Kč, Novotní 200 Kč, Egrtovi 100 Kč, Urbancovi 50 Kč, K.K. 100 Kč, p. Pažout 100 Kč, L.Nešněra 100 Kč, Matyášovi 200 Kč, B.Šoltysová 200 Kč, Královi 200 Kč, Droznovi 200 Kč, diamantoví Hurcíkovi 500 Kč, anonymní dárci 170 Kč. Děkujeme. Vítáme vaše náměty a připomínky, aby Pramínek byl přínosem pro nás pro všechny.